

1

RAMBAM
SEFER
HAMITZVOT
MITZVAT LD
TAASE 290

ובמכילתא אמרו ראוהו רודף
אחר חברו להרגו והתרו בו ואמרו ישראל הוא בן כרית הוא אם
הרגת אותו תהרג והעלימו עיניהם ומצאוהו הרגו ומפרפר והסיף
מנטף דם מיד ההורג שומע אני יהא חייב ת"ל ונקי וצדיק אל תהרוג
ולא תרחיק זה ותפלא מזה הדין כי הדברים האפשריים מהם קרובי
האפשרות ומהם רחוקי האפשרות ומהם אמצעיים בין זה לזה
ולאפשר רוחב גדול ואלו התירה תורה לחתוך דיני נפשות באפשר
הקרוב מאד שאפשר שיהיה קרוב מהמציאות כגון זה שהמשלנו
היינו חותכין הגדר כמה שהוא רחוק מזה מעט וכמה שהוא רחוק
מאד ג"כ עד שיחתכו הגדרים וימיתו האנשים כמעט אומד לפי
דמיון הדיין ומחשבתו ולכן סגר ית' את הפתח ואמר שלא יחתוך
גדר העונש אלא כשהיו העדים מעידים שהם ידעו כודאי שזה עשה
המעשה ההוא בלא ספק ובלא דמיון כלל וכאשר לא נחתוך זה

המדן את כל האדם

2

RAMBAM
PIRKEI AVOT

לכף זכות — ענינו: כשיהיה אדם שלא מדע בו אם צדיק הוא אם רשע, ותראהו
שיעשה מעשה, או יאמר דבר שאם תפרשהו על דרך אמת, יהיה טוב; ואם
תפרשהו על דרך אסרת, יהיה רע — קח אותו על הטוב ולא תחשב בו רע.
אבל אם יהיה האדם נודע שהוא צדיק מפרסם בפעולות הטובות, ונראה לו

פעלא שקל ענינו מורים שהוא פעל רע, ואין אדם יכול להקריעו לטוב אלא
בדסק גדול ואפשר רחוק — ראוי שתקח אותו שהוא טוב, אחר שיש שום
צד אפשרות להיותו טוב ה, ואין מקר לך לחשדו, ועל זה אמרו: כל החושד
בכשרים — לוקה בגופו ה, וכן כשיהיה רשע ויתפרסמו מצשיו ט, ואם רן
ראינוהו שיעשה מעשה שקל-ראיותיו מורות שהוא טוב, ויש בו צד-אפשרות
רחוקה לרע — ראוי להשמר ממנו ואלא תאמין בו שהוא טוב, אחר שיש בו
אפשרות לרע, ועל זה נאמר: גם כי יסגן קולו אל תאמן בו וגוי (משלי כו, כה).
וכשיהיה בלתי ידוע והמעשה בלתי מקריצ לאסד משני הקצוות יא — צריך בדרך
החסידות שמדין לכף זכות: אינה קצה שיהיה משני הקצוות.

AVROM SILVER JCA
5-12-17 17 KISLEV 5778
R GOLD
PARSHAT VAY ESHEV

3

Now Joseph was handsome of form and handsome of appearance.

⁷ And it was after these things, that his master's wife cast her eyes upon Joseph and she said, "Lie with me."⁸ But he refused; he said to his master's wife, "Look — my master does not know anything that is with me in the house, and all that he has placed in my custody."⁹ There is no one greater in this house than I, and he has denied me nothing but you, since you are his wife; how then can I perpetrate this great evil; I will have sinned against God!"

¹⁰ And so it was — just as she coaxed Joseph day after day, so he would not listen to her to lie beside her,

to be with her. ¹¹ And it was on that day that he entered the house to do his work — and not one of the men of the household was there in the house — ¹² and she caught hold of him by his garment, saying, "Lie with me!" But he left his garment in her hand, and he fled, and went outside.

¹³ When she saw that he had left his garment in her hand and fled outside, ¹⁴ she called out to the men of her household and spoke to them saying, "Look! He brought us a Hebrew man to sport with us!

He came to me to lie with me, but I called out with a loud voice. ¹⁵ And when he heard that I raised my voice and called out, he left his garment beside me, fled, and went outside!"

¹⁶ She kept his garment beside her until his master would come to his house.

¹⁷ Then she told him a similar account saying, "The Hebrew slave whom you brought to us came to me to make sport of me. ¹⁸ But it happened that when I raised my voice and called out, he left his garment beside me, and fled outside."

¹⁹ And it was, when his master heard his wife's words which she spoke to him, saying, "Your slave did things like these to me," his anger flared up. ²⁰ Then Joseph's master took him and placed him in the prison — the place where the king's prisoners were confined — and he remained there in the prison.

וַיְהִי יוֹסֵף יָפֵה תֹאֵר וַיְהִי מְרֻאָה:
וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
וַתִּשָּׂא אִשְׁת־אֲדֹנָיו אֶת־עֵינֶיהָ
אֶל־יוֹסֵף וַתֹּאמֶר שְׁכַבְהָ עִמִּי:
וַיִּמָּאֵן וַיֹּאמֶר אֶל־אִשְׁת־אֲדֹנָיו
הֵן אֲדֹנָי לֹא־יָדַע אֶתִּי מִה־בֵּית
וְכָל אֲשֶׁר־יֵשׁ לוֹ נָתַן בְּיָדִי: אֵינְנִי
גָדוֹל בְּבֵית הַזֶּה מִמֶּנִּי וְלֹא־חָשָׂה
מִמֶּנִּי מֵאוֹמְרָה כִּי אִם־אוֹתָהּ בְּאֲשֶׁר
אֶת־אִשְׁתּוֹ וְאִךָ אֶעֱשֶׂה הֲרַעָה
הַגְּדֹלָה הַזֹּאת וְחָטָאתִי לֵאלֹהִים:
וַיְהִי כַּדְּבָרָה אֶל־יוֹסֵף יוֹם וַיּוֹם
וְלֹא־שָׁמַע אֵלֶיהָ לְשֹׁכֵב אֶצְלָהּ

לְהִיזוֹת עִמָּה: וַיְהִי כִּהְיוּם הַזֶּה וַיָּבֵא
הַבַּיִתָּה לַעֲשׂוֹת מְלֹאכְתּוֹ וְאִין אִישׁ
מֵאֲנָשֵׁי הַבַּיִת שָׁם בְּבֵית: וַתִּתְפָּשֶׂהוּ
בְּבִגְדוֹ לֵאמֹר שְׁכַבְהָ עִמִּי וַיַּעֲזֹב
בְּגָדוֹ בְּיָדָהּ וַיִּנָּס וַיֵּצֵא הַחוּצָה:
וַיְהִי כִּרְאוֹתָהּ כִּי־עֲזַב בְּגָדוֹ בְּיָדָהּ
וַיִּנָּס הַחוּצָה: וַתִּקְרָא לְאֲנָשֵׁי
בֵּיתָהּ וַתֹּאמֶר לָהֶם לֵאמֹר רְאוּ
הֵבִיא לָנוּ אִישׁ עִבְרִי לְצַחֵק בָּנוּ

בָּא אֵלַי לְשֹׁכֵב עִמִּי וַאֲקַרֵּא בְּקוֹל
גָּדוֹל: וַיְהִי כִּשְׁמִעוֹ כִּי־הִרִימֹתִי
קוֹלִי וַאֲקַרֵּא וַיַּעֲזֹב בְּגָדוֹ אֶצְלִי
וַיִּנָּס וַיֵּצֵא הַחוּצָה: וַתִּנָּח בְּגָדוֹ
אֶצְלָהּ עַד־כּוּא אֲדֹנָיו אֶל־בֵּיתוֹ:
וַתִּדְבַּר אֵלָיו כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה
לֵאמֹר בָּא אֵלַי הָעֶבֶד הָעִבְרִי
אֲשֶׁר־הֵבֵאתָ לָנוּ לְצַחֵק בִּי: וַיְהִי
כִּהִרְיָמִי קוֹלִי וַאֲקַרֵּא וַיַּעֲזֹב בְּגָדוֹ
אֶצְלִי וַיִּנָּס הַחוּצָה: וַיְהִי כִּשְׁמִיעַ
אֲדֹנָיו אֶת־דְּבָרֵי אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר
דְּבָרָה אֵלָיו לֵאמֹר כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה
עָשָׂה לִי עֲבָדָה וַיִּחַר אָפוֹ: וַיִּקַּח
אֲדֹנָי יוֹסֵף אֹתוֹ וַיִּתְּנֵהוּ אֶל־בֵּית
הַסֹּהַר מְקוֹם אֲשֶׁר־אֲסוּרֵי הַמֶּלֶךְ
אֲסוּרִים וַיְהִי־שָׁם בְּבֵית הַסֹּהַר:

4

CURRENT EVENTS

his tunic, the fine woolen tunic that was on him. ²⁴ Then they took him, and cast him into the pit; and the pit was empty, no water was in it.

²⁵ They sat to eat food; they raised their eyes and they saw, behold! — a caravan of Ishmaelites was coming from Gilead, and their camels were bearing spices,

and balsam, and birthwort — on their way to bring them down to Egypt.

²⁶ Judah said to his brothers, "What gain will there be if we kill our brother and cover up his blood? ²⁷ Come, let us sell him to the Ishmaelites — but let our hand not be upon him, for he is our brother, our own flesh." And his brothers listened.

²⁸ Midianite men, traders, passed by; they pulled and brought Joseph up from the pit and sold Joseph to the Ishmaelites for twenty pieces of silver; then they brought Joseph to Egypt.

²⁹ Reuben returned to the pit — and behold! — Joseph was not in the pit! So he rent his garments. ³⁰ He returned to his brothers and he said, "The boy is gone! And I — where can I go?"

אֶת-כְּתָנִיתוֹ אֶת-כְּתָנֶת הַפָּסִים
כד אֲשֶׁר עָלָיו: וַיִּקְחֻהוּ וַיִּשְׁלְכוּ אֹתוֹ
כה הַבְּרֵדָה וְהַבּוֹר רֶק אֵין בּוֹ מַיִם: וַיֵּשְׁבוּ
לֶאֱכֹל-לֶחֶם וַיִּשְׂאוּ עֵינֵיהֶם וַיִּרְאוּ
וְהִנֵּה אַרְחַת יִשְׁמַעֲאֵלִים בָּאָה
מִגְלָעָד וּגְמָלֵיהֶם נֹשְׂאִים נִכְאֹת

וַיֵּצְרֵי נֹלֵט הוֹלְכִים לְהוֹרִיד
כו מִצְרֵימָה: וַיֹּאמֶר יְהוּדָה אֶל-אֶחָיו
מִה-בְּצַע כִּי נִהְרֵג אֶת-אֶחָינוּ
כו וְכִסִּינוּ אֶת-דָּמּוֹ: לָכוּ וּנְמַכְרֵנוּ
לְיִשְׁמַעֲאֵלִים וְיִדְנֵנוּ אֶל-תְּהֵי-בּוֹ כִּי-
אֶחָינוּ בְּשָׂרְנוּ הוּא וַיִּשְׁמְעוּ אֶחָיו:

כז וַיַּעֲבְרוּ אַנְשֵׁי מִדְיָנִים סוֹחְרִים
וַיִּמְשְׁכוּ וַיַּעֲלוּ אֶת-יוֹסֵף מִן-הַבּוֹר
וַיִּמְכְּרוּ אֶת-יוֹסֵף לְיִשְׁמַעֲאֵלִים
בְּעֶשְׂרִים כֶּסֶף וַיָּבִיאוּ אֶת-יוֹסֵף
כט מִצְרֵימָה: וַיֵּשֶׁב רְאוּבֵן אֶל-הַבּוֹר
וְהִנֵּה אֵין-יוֹסֵף בַּבּוֹר וַיִּקְרַע אֶת-
ל בְּגָדָיו: וַיֵּשֶׁב אֶל-אֶחָיו וַיֹּאמֶר
הִילֵךְ אֵינְנוּ וְאָנִי אָנֹכָה אֲנִי-בָא:

"ויעברו אנשים מדיינים סוחרים": בתוך שהיו יושבים לאכול לחם ורחוקים היו קצת מן הבור לבלתי אכול על הדם וממתיינים היו לישמעאלים שראו, וקרדם שבאו הישמעאלים עברו אנשים מדיינים אחרים דרך שם וראוהו בבור ומשכוהו ומכרוהו המדיינים לישמעאלים. ויש לומר, שהאחים לא ידעו.

ואף על פי אשר כתב (מה, ד): "אשר מכרתם אותי מצרימה", יש לומר שהגרמת מעשיהם סייעה במכירתו. זה נראה לי לפי עומק דרך פשוטו של מקרא: "ויעברו אנשים מדיינים" משמע על ידי מקרה, והם מכרוהו לישמעאלים. ואף אם באת לומר: "וימכרו את יוסף לישמעאלים", כי אחיו מכרוהו, צריך לומר, שהם ציוו למדיינים סוחרים למושכו מן הבור ואחרי כן מכרוהו לישמעאלים.

5

6

RASHBAM

The whole SIDRAT
BROTHERS and the DREAMS
YEHUDA AND TAMAR

השאלות (כו-כז)

7

MALBIM

מה ראו שבטי יה למכור את אחיהם ולצער את אביהם הזקן, ותחלה אמר שעברו ישמעאלים ואח"כ אמר שעברו מדינים, ואמר וימכרו לישמעאלים ואח"כ אמר והמדינים מכרו, ואח"כ ויקנהו פוטיפר מאת הישמעאלים:

(כו) ויאמר יהודה, פי רי"א שא"ל ההורג נפש יהיה, או לקחת ממונו, ועז"א מה בצע, מה נרויח מזה, או להנחם, עז"א כי נהרג את אחינו, או להטיל מוראו על הארץ, עז"א הלא וכסינו את דמו ולא יודע לאיש:

(כז) וכן. ובאשר עקר מגמתנו שיתרחק מכית אביו ולא ישתרר עלינו, ונשיג התכלית הזו במה שנמכרנו לישמעאלים. אולם בענין המכירה נראים דברי המפרשים שהישמעאלים הוציאוהו בעצמם מן הבור, ולא אחיו מכרוהו, כמ"ש ה"ר בחיי ומהרע"פ שיש פעלים רבים שמשמשים על גרם הפעולה, והיה עצת יהודה באופן זה שהם ילכו ויתרחקו מכאן, שעז"א ועתה לכו, וכאשר יעברו הישמעאלים ויראו איש מושלך בבור, יחשבו שהוא איש מחויב מיתה ויוציאוהו ויקחוהו לעבד כמו

שהיה המנהג אז, וכזה יהיה עבד בלא פעולתנו. ועז"א לכו מפה ועי"כ ונמכרנו [פי' נגרום המכירה או נמסרנו] לישמעאלים, ובכ"ז ידנו אל תהי בו, פי' במכירה הזאת כי יעשה מעצמו, [וכן מ"ש אשר מכרתם אותי מצרימה פי' שגרתם המכירה], וישמעו אחיו שקבלו דברי יהודה והלכו ממקום הזה:

(כח) ויעברו. אבל בתוך כך עברו אנשים מדינים סוחרים מצד האחר, והקדימו לבא למקום הבור לפני בוא הישמעאלים, וימשכו המדינים משכו ויעלו את יוסף מן הבור, והם מכרוהו לישמעאלים בעשרים כסף, והישמעאלים הביאו את יוסף מצרימה, ומה שהזמין ה' את המדינים היה בשביל שלא יקחהו ראובן כמו שיתבאר:

(כט-ל) וישב ראובן אל הבור. ראובן היה עמהם באותה עצה והתרחק ג"כ עם יתר האחים, ושער בעצמו שיוכל לשוב אל הבור טרם שיגיעו הישמעאלים לשם, למשל הבור היה במזרח והאחים היו כנגדו בצד מערב, וראו שהישמעאלים באים מרחוק מצד מערב והתרחקו הם לצד צפון או דרום, ושער ראובן שבטרם יבאו הישמעאלים עד המקום שעם ישבו האחים, ומשם עד הבור שהיה ודאי רחוק מן האחים לצד מזרח שלא ישמעו קולו, יקדים הוא א"ע ויוציאוהו מן הבור, אבל המדינים באו מצד מזרח ששם הבור והוציאו אותו קודם שבא ראובן ופגעו בהישמעאלים ומכרוהו, וכשבא ראובן ראה שאין יוסף בבור, ולכן שב אל האחים והגיד להם דבר חדש שהילך איננו ולא נודע מי לקחו, ואני אנה אני בא לבקשו, כי ודאי ישלח אותו אביו לבקשו: